

شاهنامه، منادی صلح و دوستی ایران

زهرا جمشیدی

استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه حکیم سبزواری (نویسنده مسئول)

چکیده

ادبیات هر کشوری بیانگر امیال روحی آن ملت است و روح متعالی انسان‌ها، همواره جویای صلح، صفا و امنیت بوده است. بستر اصلی صلح، در تفکر متمدن بشری، در سایه‌سار عشق و محبت و ترک مخاصمات فراهم می‌گردد. صلح، نیاز جامعه در هر زمان و در هر مکان، در اندیشه والاترین متفکران از گذشته تا امروز، دغدغه‌ای پایان‌ناپذیر و آرزویی جاویدان است. ادبیات فارسی یکی از مهم‌ترین گنجینه‌های روحی و عاطفی بشری است که دغدغه‌های یکی از کهن‌ترین ملل جهان را در خود جمع کرده است. با اندک آشنایی با ادبیات فارسی درمی‌یابیم که بزرگترین سخن‌پردازان ایرانی در آثار خود، روحیه تساهل، مدارا، دوستی و صلح‌طلبی را بیان کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین آثار ایرانی که به عنوان حماسه‌ای کم‌نظیر در جهان شناخته می‌شود، شاهنامه فردوسی است. این اثر باشکوه که سروده ابوالقاسم فردوسی است، دربرگیرنده بخش عظیمی از فرهنگ ایرانی در طول تاریخ است. در شاهنامه مفاهیمی والا از جمله انسانیت، آزادی، ایستادگی در برابر ستم، صلح و دوستی با دیگر ملت‌ها و ... مطرح شده است. یکی از جلوه‌های بروز صلح‌طلبی فردوسی، در کاربرد رنگ‌هایی خاص، از جمله سبز و سفید برای بیان اندیشه‌های خود است. ما در این جستار با روش تحلیلی - توصیفی به بررسی و تحلیل کارکرد رنگ‌های سبز و سفید برای مفهوم صلح و صفا در شاهنامه پرداخته‌ایم. در شاهنامه این دو رنگ با مفهوم صلح، سازش، دوستی، امید، زندگی، جاودانی و مهربانی عجین شده‌اند. برآیند تحقیق اثبات می‌کند که رنگ سفید ۳۰۴ بار و رنگ سبز ۶۴ بار مورد استفاده فردوسی قرار گرفته است. این دو رنگ برای بیان مفاهیم صلح، دوستی، امید، زندگی، خلوص و نیکی به کار رفته‌اند و از این رهگذر اندیشه صلح‌طلبی را به نمایش گذاشته‌اند.

واژگان کلیدی: صلح، دوستی، سبز، سفید، شاهنامه.